

АНАЛІТИЧНА ЗАПИСКА: РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО СЕРТИФІКАЦІЇ «ЗЕЛЕНОГО» ВОДНЮ В УКРАЇНІ

Підсумок основних результатів проєкту «Німецько-українська наукова співпраця з сертифікації зеленого водню» (GerUCCHy)

Фінансується Федеральним міністерством досліджень, технологій та космосу Німеччини (BMFTR)

Код фінансування: 01DK24007

With funding from the:

Federal Ministry
of Research, Technology
and Space

Гамбург, 31.07.2026

Автори:

Dr. Alexandra Styles, Timo Hoelzmann (*HIR Hamburg Institut Research gGmbH*)

Д-р Микола Кузнецов, Мухуб Бенменні (*Інститут відновлюваної енергетики (ІВЕ) Національної академії наук України*)

1 РЕЗЮМЕ

Україна має значний потенціал, щоб стати одним із основних експортерів зеленого водню до Європейського Союзу. Реалізація цього потенціалу вимагає створення надійної, міжнародно визнаної системи сертифікації водню – необхідної умови для доступу до ринку та довіри інвесторів. Німецько-українська науково-дослідна співпраця з сертифікації зеленого водню (GerUCCHy), спільний проєкт Гамбурзького інституту досліджень (HIR) та Інституту відновлюваної енергетики Національної академії наук України (ІБЕ), підготувала науково обґрунтовані рекомендації для підтримки цього процесу.

Нормативно-правова база ЄС встановлює два різних контексти верифікації для зелених газів, таких як зелений водень: розкриття інформації про газ (на основі Гарантій походження як інструменту відстеження для добровільних ринків) та цільовий облік (на основі Доказів сталості для підтвердження відповідності критеріям, що дозволяють отримати доступ до ринків відповідності). У короткостроковій перспективі Україна повинна надати пріоритет забезпеченню експорту до ЄС зеленого водню, який може бути зарахований до цілей ЄС у сфері відновлюваної енергетики. Щоб це стало можливим, Україна повинна зосередитися на безпосередньому використанні Баз даних ЄС (у короткостроковій перспективі без національного реєстру) та співпрацювати з міжнародними системами добровільної сертифікації для видачі Доказів сталості. У середньо- та довгостроковій перспективі слід розробити національний багатоцільовий реєстр водню, що об'єднує як гарантії походження, так і докази сталості, для досягнення обох цілей (розкриття інформації про газ та цільовий облік). У рамках можливого створення національного реєстру слід розглянути можливість включення розширених критеріїв сталості, що виходять за межі поточних вимог ЄС та мають особливе значення в конкретному українському контексті.

2 ПЕРЕДУМОВИ ТА ОПИС ПРОЄКТУ

Можливості України у сфері зеленого водню

Прогнозується, що європейський попит на імпортований зелений водень та похідні водню суттєво зросте, що зумовлено необхідністю декарбонізації секторів, які важко електрифікувати, таких як важка промисловість, авіація та морський транспорт. Україна має всі передумови для задоволення значної частки цього попиту: вона володіє значним потенціалом відновлюваних джерел енергії, розгалуженою інфраструктурою газопроводів та сховищ, а також має налагоджені енергетичні партнерські відносини з ЄС та Німеччиною.

Водночас повномасштабне вторгнення росії в Україну, що триває з 2022 року, серйозно пошкодило енергетичну інфраструктуру країни, змусивши її здійснити стратегічну переорієнтацію на відновлювані джерела енергії та «зелені» технології. У цьому контексті розвиток економіки «зеленого» водню є не лише економічною можливістю, а й стратегічною відповіддю. Попит та інвестиції з боку Європи мають вирішальне значення для реалізації цього потенціалу.

Щоб отримати доступ до ринків водню ЄС, Україна повинна створити міжнародно визнану систему сертифікації, яка гарантуватиме екологічну безпеку її водню, сприятиме розвитку ринку та полегшуватиме торгівлю між ЄС та Україною.

Науково-дослідницьке співробітництво GerUCCHy

Німецько-українська науково-дослідна співпраця з сертифікації зеленого водню (GerUCCHy) була ініційована з метою надання науково обґрунтованої підтримки для розробки системи сертифікації водню в Україні. Проєкт є партнерством між:

- Hamburg Institut Research gGmbH (HIR)
- Інститутом відновлюваної енергетики Національної академії наук України (IBE)

Проект фінансувався Федеральним міністерством досліджень, технологій та космосу Німеччини (BMFTR) і тривав з серпня 2024 року по липень 2026 року. Основні заходи включали:

- Аналіз основних підходів відстеження відновлюваних джерел енергії та водню
- Оцінка стану регуляторного та ринкового законодавства відновлюваних джерел енергії та водню в Україні
- Аналіз існуючої системи відстеження електроенергії в Україні та необхідності потреби її коригування для сертифікації зеленого водню
- Рекомендації щодо розробки системи відстеження відновлюваного водню в Україні
- Вивчення розширених критеріїв сталості для зеленого водню в контексті

Звіти та презентації проєкту доступні в Інтернет за посиланнями:

<https://www.ive.org.ua/language/uk/nimeczko-ukrayinske-naukove-spivrob/?lang=uk>

або : <https://www.hamburg-institut.com/en/services/guarantees-of-origin/research-cooperation-gerucchy/>

3 НОРМАТИВНО-ПРАВОВІ УМОВИ ДЛЯ СЕРТИФІКАЦІЇ ЗЕЛЕНОГО ВОДНЮ В ЄС

Два контексти верифікації зелених газів

Основними цілями відстеження та сертифікації водню є забезпечення прозорості характеристик продукту для споживачів (наприклад, походження з відновлюваних джерел енергії), виключення подвійного обліку, підвищення надійності та довіри, демонстрація дотримання політичних вимог та ринкових стандартів, а також сприяння торгівлі. У межах цього широкого спектру регуляторна база ЄС розрізняє два окремі контексти верифікації для зелених газів, кожен з яких служить окремій меті та ринку:

- Цільовий облік включає облік національних внесків у досягнення цілей ЄС щодо відновлюваної енергії, а також підтвердження використання відновлюваних ресурсів для таких інструментів, як Європейська система торгівлі викидами (EU ETS), Механізм коригування вуглецевих викидів на кордоні (СВАМ) та національні схеми підтримки.
- Розкриття інформації про газ для споживачів (наприклад, інформування про частку відновлюваних газів у постачанні газу) та добровільні ринки продуктів із зеленого газу. Інформація, що розкривається, підкріплена інструментами відстеження, які запобігають подвійному обліку зелених атрибутів, також є важливою основою для звітності компаній щодо сталості.

Розкриття інформації про газ: гарантії походження (GOs)

Розкриття інформації про газ, що регулюється Директивою про ринки газу та водню (ЄС) 2024/1788 та Директивою про відновлювані джерела енергії (ЄС) 2018/2001, з останніми змінами, внесеними Директивою (ЄС) 2024/1711, зобов'язує постачальників газу інформувати кінцевих споживачів про частку відновлюваних та низьковуглецевих газів у їхніх поставках. Це підтверджується гарантіями походження (GOs), що видаються та анулюються в державних реєстрах. Дотримання більш суворих критеріїв RFNBO (див. нижче) не є обов'язковим для цілей розкриття інформації. Підхід «Book & Claim» дозволяє торгувати GOs незалежно від фізичного енергетичного товару, за умови, що анульовані GOs відповідають відповідним характеристикам мережі (з розрізненням, наприклад, між мережами чистого водню та змішуванням у газових мережах).

Цільовий облік: доказ сталості (PoS)

Цільовий облік, що регулюється Директивою про відновлювані джерела енергії (ЄС) 2018/2001, з останніми змінами, внесеними Директивою (ЄС) 2024/1711, вимагає, щоб водень кваліфікувався як відновлюване паливо небіологічного походження (Renewable Fuel of Non-Biological Origin - RFNBO), щоб враховуватися у цілях ЄС щодо відновлюваних джерел енергії. Ключові критерії RFNBO визначені делегованими актами 2023/1184 та 2023/1185 і включають:

- **Використання відновлюваної електроенергії:** підтверджується одним із п'яти затверджених сценаріїв (наприклад, пряме підключення до відновлюваної електростанції; мережа з часткою відновлюваних джерел понад 90%; електроенергія з мережі, що відповідає вимогам щодо додатковості, часової та географічної кореляції)
- **Скорочення викидів парникових газів:** необхідно продемонструвати скорочення викидів парникових газів протягом життєвого циклу щонайменше на 70 % порівняно з аналогом на основі викопного палива
- **Балансування потоку:** сертифікати можуть торгуватися лише разом із фізичним енергетичним товаром; вимагається відстеження транзакцій та характеристик сталості по всьому ланцюгу постачання.

Вимоги до сертифікації для цільового обліку значно суворіші, ніж для розкриття інформації, але пов'язані з цим цінові премії роблять ринки дотримання вимог значно привабливішими для експортерів, ніж добровільні ринки.

Необхідна **тісна координація** між видачею, передачею та анулюванням PoS та GO, щоб виключити подвійний облік зелених атрибутів. З цієї метою дані про транзакції, характеристики сталості та викиди парникових газів усіх рідких та газоподібних відновлюваних видів палива, які мають враховуватися для досягнення цілей ЄС, потрібно буде вносити до власної бази даних ЄС (UDB), де GO та PoS для однієї і тієї ж поставки газу будуть пов'язані між собою. Однак на сьогоднішній день UDB ще не працює в повному обсязі щодо відстеження RFNBO.

4 РАМКОВІ УМОВИ ДЛЯ ВИРОБНИЦТВА ТА ТОРГІВЛІ ЗЕЛЕНИМ ВОДНЕМ В УКРАЇНІ

Потенціал відновлюваної енергії та водню

Україна володіє значними ресурсами відновлюваної енергії, зокрема сонячної та вітрової. Дослідження IBE НАН України визначає південно-східні регіони як такі, що мають найбільший потенціал для великомасштабного виробництва зеленого водню, виходячи з оптимального балансу між потенціалом відновлюваних джерел енергії та наявністю водних ресурсів. Однак значна частка існуючих установок відновлюваної енергетики розташована на тимчасово окупованих на даний момент територіях, що є суттєвим обмеженням для виробництва у найближчій перспективі.

Політика у сфері водню та нормативно-правове регулювання

Проект Водневої стратегії України на період до 2050 року, розроблений групою експертів, створеною Міністерством енергетики, був поданий на розгляд уряду у 2024 році, але досі не затверджений. Стратегія передбачає три етапи реалізації: (1) підготовчий – створення нормативно-правової бази та системи сертифікації; (2) формування галузі – пілотні проекти та початок експорту; (3) сталий розвиток – досягнення потужності електролізу 10 ГВт до 2050 року. Важливо зазначити, що в **Україні наразі немає нормативно-правової бази** для виробництва, транспортування, зберігання та використання водню.

Експортна інфраструктура та міжнародне співробітництво

Найбільш перспективним способом транспортування водню є інтеграція в існуючу газотранспортну систему (ГТС) України. Проєкт «*Центральноєвропейський водневий коридор*», в якому беруть участь Україна, Словаччина, Чехія, Австрія та Німеччина за підтримки Європейської комісії, має на меті переобладнання ГТС для транспортування водню. Основним напрямком експорту України є ЄС, що підкріплено Меморандумом про взаєморозуміння щодо стратегічного партнерства у сфері біометану, водню та інших синтетичних газів від 2023 року між Україною і ЄС.

Стан інфраструктури сертифікації

Україна вже створила системи сертифікації для електроенергії з ВДЕ, електричної енергії, що вироблена високоефективною когенераційною установкою та систему сертифікації біометану:

- Реєстр гарантій походження електроенергії функціонує з 2024 року під управлінням Національної комісії з регулювання енергетики та комунальних послуг (НКРЕКП)
- Україна приєдналася до Асоціації органів-емітентів (AIB) та подала заявку на участь у Європейській системі енергетичних сертифікатів (EECS)
- Реєстр гарантій походження електричної енергії, виробленої високоефективною когенераційною установкою також функціонує з 2024 року під адмініструванням Державного агентства енергоефективності та енергозбереження (ДАЕЕ).
- Реєстр біометану почав функціонувати в лютому 2026 року, його адмініструє Державне агентство з енергоефективності та енергозбереження (ДАЕЕ)

Система верифікації та відстеження водню залишається на концептуальному етапі, оскільки необхідна правова база все ще перебуває на стадії розробки.

5 РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО РОЗРОБКИ СИСТЕМИ СЕРТИФІКАЦІЇ В УКРАЇНІ

Аргументи на користь багатоцільової системи сертифікації

Система сертифікації та відстеження повинна охоплювати весь ланцюжок створення вартості водню – від виробництва електроенергії з відновлюваних джерел, через виробництво та транспортування водню (у чистому вигляді або як похідного продукту), до кінцевого споживання. Остаточний звіт про проєкт GerUCCHу містить аналіз ключових складових системи відстеження водню та рекомендації щодо її впровадження. Цей аналітичний огляд зосереджується на рекомендаціях, що стосуються загальних принципів розробки системи сертифікації в Україні.

Одним із ключових наслідків подвійної нормативно-правової бази ЄС щодо зелених газів є те, що в середньо- та довгостроковій перспективі українська система сертифікації водню повинна відповідати вимогам обох механізмів верифікації — цільовому обліку на основі PoS та розкриття інформації на основі GO. Країни-члени ЄС стикаються з тією ж проблемою, що й Україна, при створенні нових реєстрів GO для відновлюваного газу та реєстрів PoS для RFNBO у взаємодії з існуючими реєстрами PoS для біометану. Перші приклади багатоцільових сертифікатів, що інтегрують обидва інструменти, впроваджуються в окремих державах-членах ЄС (наприклад, в Естонії та Чехії). Україна повинна застосувати цей інтегрований підхід при створенні національної системи сертифікації, щоб мінімізувати адміністративні витрати та запобігти подвійному обліку. Для експорту на ринок ЄС необхідна тісна координація та взаємодія з UDB, до якого мають бути перенесені як PoS, так і GO, пов'язані з поставками водню.

Передумови: Перевірка відповідності вимогам RFNBO

Відповідність вимогам RFNBO має бути підтверджена за допомогою міжнародно визнаних добровільних схем сертифікації (наприклад, ISCC EU, REDcert-EU, CertifHy EU RFNBO Scheme), які видають PoS як офіційне підтвердження. Ці схеми визначають принципи виробництва RFNBO, такі як правила щодо споживання електроенергії, методологія розрахунку викидів парникових газів, вимоги до простежуваності, що базуються на регламентах ЄС щодо RFNBO з Директиви про відновлювані джерела енергії та Делегованих актів 2023/1184 та 2023/1185.

Щоб водень відповідав вимогам RFNBO згідно з нормами ЄС, електроенергія, яка використовується для його виробництва, має бути повністю відновлюваною. Щоб електроенергія вважалася повністю відновлюваною, вона має відповідати одному з п'яти затверджених сценаріїв споживання. З огляду на поточну конфігурацію української енергосистеми та регуляторний контекст, для вітчизняних виробників водню найбільш реалістичними є два сценарії: електроенергія через пряме підключення до об'єкта відновлюваної енергетики або електроенергія з енергомережі, що відповідає вимогам щодо додатковості, часової та географічної кореляцій.

В рамках плану «AccelerateEU» Європейська комісія оголосила у квітні 2026 року про перегляд критеріїв виробництва відновлюваного водню, щоб відреагувати на повільніше, ніж очікувалося, зростання ринку водню. Будь-які зміни критеріїв RFNBO, що виникнуть у результаті цього, повинні ретельно відстежуватися Україною.

Серед **особливих викликів для України** щодо критеріїв RFNBO можна виділити: пов'язані з війною пошкодження електроенергетичної інфраструктури, що порушують надійне виробництво та передачу відновлюваної енергії; високий геополітичний ризик, що відлякує інвесторів; структуру електроенергетики, яка все ще значною мірою визначається викопним паливом; відсутність нормативно-правової бази щодо водню; а також додаткову складність, пов'язану зі статусом України як країни, що не входить до ЄС, що створює перешкоди для взаємного визнання та транскордонної торгівлі.

Варіанти впровадження реєстру

Україна має кілька варіантів створення системи сертифікації водню:

Варіант 1 – Національний реєстр відновлюваного водню: Спеціальний національний реєстр для RFNBO та інших методів виробництва відновлюваного водню (наприклад, на основі біомаси). Це дозволило б об'єднати PoS (ціловий облік) та GO (розкриття інформації кінцевим споживачам) в одному реєстрі. Національний реєстр повинен надавати необхідні інтерфейси для сертифікаційних органів та UDB. Він охоплює як внутрішнє використання, так і експорт до будь-якого регіону та забезпечує національним органам влади прямий нагляд за даними про виробництво та транзакції. Однак це додає адміністративної складності та вимагає тісної координації з UDB.

Варіант 2 – Інтеграція відновлюваного водню в існуючі національні реєстри: Розширення сфери застосування існуючого реєстру GO для електроенергії (NEURC) або реєстру біометану (SAEES) з метою включення GO для водню та верифікації RFNBO (PoS). Це дозволяє використовувати існуючі структури та зменшує зусилля, необхідні для впровадження.

Варіант 3 — Пряме використання Баз даних Європейського Союзу (UDB): Повна реалізація процесів сертифікації та верифікації через UDB (після її повного запуску) у поєднанні з міжнародними добровільними схемами сертифікації. Цей варіант забезпечує високу сумісність із законодавством ЄС, низькі витрати на впровадження та може бути реалізований у короткостроковій перспективі. До його

обмежень належать відсутність охоплення внутрішнього споживання відновлюваного водню та експорту до регіонів поза межами ЄС, а також обмежений контроль над даними з боку українських органів влади.

Роль реєстру GO електроенергії у сертифікації RFNBO

Існуючий реєстр GO електроенергії може відігравати важливу роль у зменшенні адміністративного навантаження, пов'язаного з верифікацією критеріїв RFNBO. Обов'язкові атрибути GO (згідно з EN 16325 та правилами EECS) вже підтримують верифікацію додатковості (дати експлуатації та статус підтримки об'єктів відновлюваної електроенергетики), часової кореляції (місяць виробництва) та географічної кореляції (розташування об'єктів). Необов'язкові атрибути GO можуть додатково сприяти підтвердженню погодинної часової кореляції та наявності угод про купівлю електроенергії (PPA).

Пріоритетні дії: Реєстр GO електроенергії повинен підтримувати своєчасне скасування GO електроенергії для внесення даних у виробництво RFNBO, щоб запобігти подвійному обліку. При створенні національного реєстру відновлюваного водню слід створити інтерфейс з реєстром GO електроенергії, щоб забезпечити електронний перенос зелених атрибутів зі скасованих GO електроенергії до GO водню. Подальший розвиток реєстру GO електроенергії для підтримки більш детальної перевірки RFNBO слід розглядати як оптимізацію в довгостроковій перспективі.

Рекомендований шлях уперед: дорожня карта поетапного впровадження

Проект GerUCCHу рекомендує двофазну реалізацію системи сертифікації водню в Україні:

Короткострокова перспектива – забезпечення експорту до ЄС та запуск пілотних проєктів.

Найпершим пріоритетом є створення умов для першого експорту зеленого водню до ЄС з використанням існуючої інфраструктури та міжнародних механізмів:

- **Надати пріоритет прямому використанню Баз даних ЄС (UDB)** як перехідного рішення. Після того, як UDB запрацює повноцінно, це забезпечить найшвидший та найдешевший шлях доступу на ринок ЄС з високою регуляторною сумісністю.
- **Співпрацювати з міжнародними добровільними схемами сертифікації** (такими як ISCC, REDcert-EU, CertifHy) для видачі PoS українським виробникам водню. Українські оператори біометану вже підключаються до UDB таким шляхом – той самий підхід слід поширити на водень.
- **Розробити правову базу** для сертифікації та розкриття інформації про водень в Україні, що охоплюватиме як інструменти PoS, так і GO. Це є необхідною передумовою для будь-якого рішення щодо внутрішнього або національного реєстру.
- **Уточнити інституційні обов'язки** шляхом координації між НКРЕКП, ДАЕЕ та відповідними міністерствами для визначення, який орган відповідатиме за функціонування майбутнього національного реєстру водню.
- **Нарощувати інституційний потенціал:** використовувати період, протягом якого нормативно-правова база ЄС ще консолідується, для накопичення практичного досвіду, навчання персоналу та розвитку національної експертизи у сфері сертифікації водню.

Середньо- та довгострокова перспектива – Створити національний реєстр водню. Після того, як в Україні буде створено базову правову рамку та накопичено практичний досвід, Україна повинна розробити повноцінний національний реєстр водню:

- **Створити національний багатоцільовий реєстр водню**, який об'єднує PoS та водневі GO, з технічним інтерфейсом до UDB ЄС для передачі GO та PoS, пов'язаних з експортом до ЄС.

- **Забезпечити облік та розкриття інформації** щодо **національних цілей** у сфері водню та інших газів, гарантуючи, що внутрішні поставки зеленого водню в Україні можна відстежувати та звітувати відповідно до рамок ЄС.
- **Використовувати існуючу інфраструктуру реєстру** – або реєстр гарантій походження електроенергії (НКРЕКП), або реєстр біометану (ДАЕЕ) – як технічну та інституційну відправну точку для реєстру водню, щоб зменшити витрати на впровадження та спиратися на вже створені структури управління.
- **Продовжувати розвиток реєстру GO електроенергетики** для забезпечення відстеження перетворення енергоносіїв та більш ефективної перевірки відповідності вимогам RFNBO, включаючи опціональні поля атрибутів для відстеження погодинної часової кореляції та додатковості на основі угод про купівлю електроенергії (PPA).

6 РОЗШИРЕНІ КРИТЕРІЇ СТАЛОСТІ ДЛЯ ЗЕЛЕНОГО ВОДНЮ

Вихід за межі відповідності вимогам ЄС: аргументи на користь розширених критеріїв

Регламент ЄС встановлює обов'язкові вимоги щодо сталості зеленого водню, зосереджені на походженні з відновлюваних або низьковуглецевих джерел та граничних значеннях викидів парникових газів.

Міжнародні системи сертифікації, ініціативи щодо стандартів та ринкові механізми (такі як Стандарт зеленого водню 2.0 від Green Hydrogen Organisation) виходять за межі цих вимог та охоплюють ширші екологічні, соціальні, економічні та управлінські аспекти.

Більш широкі критерії сталості можуть сприяти позитивним результатам, зокрема зменшенню екологічного сліду, покращенню соціального добробуту та зміцненню місцевої економіки. Для українських виробників добровільне прийняття таких стандартів може сигналізувати про прихильність до цілісної сталості та покращити позиціонування на преміальних ринках.

Рекомендація для України: три розширені критерії сталості, яким слід надати пріоритет

В рамках проєкту GerUCCHу було розроблено тривимірну матрицю прийняття рішень для визначення пріоритетності розширених критеріїв сталості в контексті України. Це дозволило вибрати три розширені критерії сталості, які рекомендується інтегрувати в першу чергу під час створення національного реєстру водню в Україні:

- **Використання води:** У контексті України дуже важливо, щоб використання води для виробництва зеленого водню не конкурувало з надійним постачанням питної води. Вибір місця розташування водневих заводів повинен включати оцінку наявності водних ресурсів для кожного окремого проєкту. Використання води як критерію сертифікації зробить переваги сталого розвитку — такі як використання опріснення морської води та стічних вод — більш помітними та перевіреними.
- **Права на землекористування:** Цей критерій є особливо актуальним в Україні, враховуючи, що військові дії призвели до деградації та забруднення великих площ сільськогосподарських угідь. При виборі майданчиків для виробництва зеленого водню необхідно враховувати інтереси сільськогосподарського виробництва. Права на землекористування як критерій сертифікації сприяють визначенню чітких вимог до об'єктів виробництва водню щодо доступу до землі та прав на неї.
- **Прозорість, підзвітність та боротьба з корупцією:** Масштабні інвестиції, необхідні для розвитку ринку водню, роблять надійні стандарти підзвітності та боротьби з корупцією необхідними для довгострокової стійкості. Важливо, що навіть невелика кількість проблемних випадків може підірвати довіру до всієї української системи сертифікації водню та значно погіршити перспективи експорту.

Тому для зменшення ризиків рекомендується надати пріоритет стандартам прозорості та боротьби з корупцією в системі сертифікації.

Рекомендований підхід: Рекомендується поетапне впровадження розширених критеріїв сталості, щоб уникнути надмірного навантаження на етапі розгортання ринку. Спочатку слід впровадити три вищезазначені пріоритетні критерії; інші критерії (наприклад, біорізноманіття, стандарти праці) можуть бути включені на наступних етапах у міру дозрівання ринку.

7 ПІДСУМОК ЩОДО НАСЛІДКІВ НА ПОЛІТИКУ

Ключові меседжі політики

- Дослідницька співпраця GerUCCHу надає чіткий набір політичних меседжів українським особам, що приймають рішення:
- **Надійна система сертифікації є необхідною умовою для виходу на ринок.** Без визнаної системи перевірки та сертифікації водню український «зелений» водень не зможе вийти ані на ринки ЄС, що вимагають відповідності стандартам, де премії до ціни є найвищими, ані на добровільні ринки ЄС, що регулюються нормами щодо розкриття інформації. Для забезпечення експорту зеленого водню створення такої системи є пріоритетним завданням.
- **Законодавчу базу слід прийняти якомога швидше.** В даний час відсутність будь-якої нормативно-правової бази щодо водню в Україні є серйозною перешкодою. Прийняття необхідного законодавства, що охоплює виробництво, транспортування, зберігання, використання та сертифікацію водню, є першим кроком до розвитку ринків зеленого водню.
- **Інституційна координація має вирішальне значення.** Майбутня система реєстрів в Україні буде залучати численні інституції (НКРЕКП, ДАЕЕ, відповідні міністерства). Необхідно встановити чітке розмежування інституційних повноважень та надійні механізми міжвідомчої координації, щоб запобігти фрагментації та дублюванню.
- **Україна повинна діяти вже зараз, використовуючи існуючі міжнародні рамки.** UDB ЄС та міжнародні схеми добровільної сертифікації забезпечують доступний, короткостроковий шлях для перших експортних поставок. Україна не повинна чекати, поки почне функціонувати повноцінний національний реєстр, перш ніж розпочати пілотні проекти та перші комерційні поставки.
- **Нормативно-правова база ЄС, ймовірно, зазнає змін – Україна має уважно стежити за цим.** Перегляд критеріїв RFNBO очікується у 2 кварталі 2026 року (план дій «AccelerateEU»). Україна має брати активну участь у моніторингу розробки критеріїв RFNBO в ЄС.
- **Слід розглянути можливість інтеграції розширених критеріїв сталості.** Хоча рекомендується поетапний підхід, архітектура системи сертифікації повинна бути розроблена з урахуванням розширених критеріїв сталості. Розширені критерії сталості, які є особливо актуальними в контексті України, повинні бути пріоритетними при створенні національного реєстру в середньо- та довгостроковій перспективі.

Висновок

Україна має великий потенціал для розвитку економіки зеленого водню – потенціал відновлюваних джерел енергії, наявну інфраструктуру, міцні партнерські відносини з ЄС та стратегічну політичну волю. Надійна, сумісна з міжнародними стандартами система сертифікації є ключовим компонентом для відкриття доступу до ринку, залучення інвестицій та забезпечення екологічної цілісності.

Проект GerUCCHу пропонує комплексний, науково обґрунтований план дій для досягнення цієї мети. Рекомендований двофазний шлях реалізації — починаючи з прямого підключення до UDB та

добровільної співпраці в рамках схеми, а потім переходячи до національного багатоцільового реєстру водню — є прагматичним, економічно ефективним та відповідає нормативним вимогам ЄС. Його успіх залежатиме від законодавчих заходів, чіткої інституційної координації та постійної взаємодії з партнерами з ЄС.

КОНТАКТ

[Dr. Alexandra Styles](#)

HIR Hamburg Institut Research gGmbH

Paul-Neumann-Platz 5

22765 Гамбург

Німеччина

Тел.: +49 (0)40-39106989-38

styles@hamburg-institut.com

www.hamburg-institut.com